

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Siret Lehtmaa

**LASTEAIALASTE JUTUSTAMISOSKUSE ARENDAMINE
DRAMATISEERINGUTE KAUDU ÜHE PÄRNUMAA LASTEAIA NÄITEL**
Bakalaureusetöö

Juhendaja: TÜ haridusteaduste instituudi õpetajate seminari eesti keele õpetaja Ilona Võik

Tartu 2024

Kokkuvõte

Bakalaureusetöö "**Lasteaialaste jutustamisoskuse arendamine dramatiseeringute kaudu ühe Pärnumaa lasteaia näitel**" raames uuriti dramatiseeringute mõju 3–6-aastaste laste jutustamisoskuse arengule. Tegevusuuring viidi läbi Pärnumaa lasteaias, kasutades testrühma vaatlust koos audiosalvestustega. Lapsed jutustasid kuuldud muinasjutu, seejärel analüüsiti iga testrühma lapse jutustamise salvestust enne ja pärast dramatiseeringu kasutamist erinevate jutustamisoskuse komponentide kaupa. Selgus, et mida vanem oli testrühma laps, seda paremini mõjus dramatiseeringu jälgimine tema jutustamisoskusele. Tulemused näitasid, et lapsed kasutasid teises jutustuses mitmekesisemat sõnavara ja keerukamaid lauseid, lisades sissesse rohkem detaile. Jutustuste struktuur ja sidusus paranesid samuti. Järelduseks võib öelda, et dramatiseeringud pigem toetasid laste jutustamisoskuse arengut, eriti sõnavara mitmekesisuse, detailide ja keerukama lauseehituse osas.

Märksõnad: jutustamisoskus, dramatiseering, sõnavara

Summary

In the bachelor's thesis "**Developing Preschoolers' Narrative Skills Through Dramatizations: A Case Study of a Kindergarten in Pärnumaa**," the impact of dramatizations on the narrative skills development of 3 to 6-year-old children was examined. A quasi-experimental study was conducted in a kindergarten in Pärnumaa, utilizing observation of a test group along with audio recordings. Children narrated a heard fairy tale, and then the recordings of each child's narration were analyzed before and after the use of dramatizations, focusing on various narrative skill components. It was found that the older the child in the test group, the more positively the observation of dramatizations affected their narrative skills. Results indicated that in the subsequent narratives, children employed more diverse vocabulary and complex sentence structures, incorporating more details into the content. Additionally, the structure and coherence of the narratives improved. In conclusion, dramatizations tended to support the development of children's narrative skills, particularly in terms of vocabulary diversity, detail inclusion, and complex sentence construction.

Keywords: storytelling skills, dramatization, vocabulary

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
TEOREETILINE ÜLEVAADE	5
Sõnavara kujunemine	5
Jutustamisoskuse arenemine ja arendamine	5
Dramatiseeringu mõju laste jutustamisoskuse arengule	6
METOODIKA	7
Valim	7
Andmekogumine	7
Andmeanalüüs	8
TULEMUSED	8
ARUTELU	13
Tänusõnad	15
Autorsuse kinnitus	15
KASUTATUD KIRJANDUS:	16
LISAD	18
LISA 1. Lapsevanema nõusolekuleht	18
LISA 2. Muinasjutt “Vanataadi kinnas”	19

SISSEJUHATUS

Lapse jutustamisoskuse arendamine algab sünnist ning on seotud kognitiivsete, sotsiaalsete ja keeleliste oskustega ning kogemustega ümbritsevast maailmast (Leinonen *et al*, 2000). See oskus aitab lapsel end paremini väljendada, osaleda vestlustes ja vahendada infot (Mäkinen *et al*, 2013). Puidet (2008) ja Pinto jt (2018) on oma uurimustes rõhutanud, et jutustamisoskus on oluline tegur, mis aitab lastel koolis edu saavutada. Samuti kinnitavad Maureen jt (2018) ja Vandewalle jt (2012), et jutustamisoskus on vajalik nii lugemisoskuse kui ka kirjutamisoskuse arendamisel.

Jutustamisoskuse arendamisele aitab kaasa ka ümberjutustamine, võimaldades lapsel ennast vabamalt väljendada, ilma et peaks jutustust sõna-sõnalt ümber rääkima. (Kivi & Sarapuu, 2005). Ümberjutustuse eesmärk on edastada teksti sisu, taastada selle mõte ning sõnastada jutt keeleliselt arusaadavalt. Kuuldud teksti põhjal mälu talletatud teabe säilitamisel on ümberjutustamisel oluline osa, kuna sellest sõltub edasi antava jutu sisu (Karlep, 2003). Loo sisu taastamiseks ja hilisemaks ümberjutustamiseks sobib hästi dramatiseering, mille all mõeldakse siinses töös jutustava teksti ümbertöötlust näidendiks. Dramatiseering on oluline õppemeetod, mis aitab lapsel eristada tõelist ja ebareaalset maailma (Catterall, 2007).

Õpetajal tuleks luua keskkond, mis soodustaks lapse kõnelist eneseväljendamist, võimaldades tal väljendada oma soove, tundeid ja mõtteid. Lerkkanen (2007) rõhutab, et õpetaja julgustus on oluline, et laps ei kardaks ennast vabalt väljendada. Jutustamine aitab lapsel laiendada sõnavara, parandada lauseehitust ja kergendada lugemisoskuse omandamist. Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava (2008) järgi on jutustamine lasteaias igapäevane osa, mida kasutatakse kõikides õppevaldkondades.

Lasteai lapse mõtlemine on sageli seotud muinasjuttude, draakonite ja muude maagiliste tegelastega. Dramatiseering võimaldab lastel kasutada fantaasiat, kehastuda hirmutavateks olenditeks või haldjateks ning samal ajal mängida läbi reaalse täiskasvanuelu igapäevaseid olukordi. Dramatiseeringu kaudu arenevad lastel mitmed oskused, sealhulgas tunnete väljendamine, eneseareng, meeskonnatöö oskus, austus kaaslaste vastu, enesekindlus, emotsioonide kontrollimine, kujutlusvõime, sõbralikkus ja näitlemisoskus (Kerry-Moran & Aerila, 2019; Lerkkanen, 2007). Seega on dramatiseeringut võimalik kasutada erinevas eas laste erinevate oskuste arendamiseks.

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada, kas ja kuidas toetab dramatiseerimine 3-6aastaste lasteai laste jutustamisoskuse arengut.

TEOREETILINE ÜLEVAADE

Sõnavara kujunemine

Hallapi ja Padriku (2008) väitel on laps võimeline kasutama sõnu, et väljendada kujutlusi, mis vastab tema võimetele. Sõnade õpetamine peaks eeskätt toimuma praktiliste tegevuste ja täiskasvanu juhitud vaatluste kaudu, võimaldades objekte, omadusi ja tegevusi otse tajuda. Sõnavara muutused on seotud lause ja suhtlemisoskuse arenguga. Kui lapsel puuduvad tegusõnad, siis lause arenemine aeglustub, ning kui puuduvad määr-, asendus- ja sidesõnad, siis ei arene jutustamisoskus. Samuti on seos vastupidine: jutustamisoskuse areng mõjutab sõnavara koostist (Hallap & Padrik, 2008). Sõnavara suurenedes hakkavad lapsed kergemini ka lugema ja kirjutama.

Santrock (2007) ja Sinkkonen (2007) rõhutavad tüdrukute ja poiste keelelise arengu erinevusi: tüdrukutel on suurem sõnavara ja parem verbaalne mälu, samas kui poiste kõne on enesekindlam ja otsekohesem (Nugini, 2007). Eelkooliealised lapsed omandavad palju uusi sõnu ja teadmisi ka televiisorit vaadates ning hiljem, kui nad hakkavad iseseisvalt raamatuid lugema, areneb nende sõnavara suuresti raamatute mõjul (Blum-Kulka & Snow, 2002).

Lisaks näitavad hiljutised uuringud, et nii juhuslikul kui ka tahtlikul õppetegevusel on sõnavara omandamisele märkimisväärne positiivne mõju (Webb *et al.*, 2023). Wongi ja Samudra kahekordse kodeerimise teooria kohaselt võib teabe edastamine mitmete kanalite kaudu hõlbustada sõnavara omandamist ning parandada mälu (Wong & Samudra, 2021). Nami jt (2021) väidab, et tekst koos piltidega võib mälu jõudlust paremini parandada kui ainult tekst. Piisava sõnavara olemasolu toetab lauseloome- ja jutustamisoskust.

Jutustamisoskuse arenemine ja arendamine

Jutustamisoskuse arendamisel on oluline mõista selle aluseid ja mõju lapse keelelisele ja kognitiivsele arengule. Hallap ja Padrik (2008) rõhutavad, et üks märkimisväärsemaid muudatusi selles protsessis on üleminek lausetevahelisele tasandile, mis tähistab jutustamisoskuse arenemist. Tekstiloo nõuab mitme lause ühendamist, kasutades siduvaid sõnu ja lauseid, ning eeldab nii teemade mõistmist kui ka keelelist osavust.

Jutustamine ise on kompleksne tegevus, mis hõlmab tervikliku loo loomist, kus on sissejuhatus, tegelaste, tegevuse ja sündmuste tutvustamine, olukorra lahendamine ning lõpp (Talviste, 2015). Selle protsessi kaudu areneb lapse lugemis- ja kirjutamisoskus (Moreno, 2015). Leinoneni jt (2000) sõnul on jutustamisoskusel tihedad seosed õppeedukusega, kuna seda kasutatakse sageli kõne hindamisel ning see aitab välja selgitada kõne mahajäämust.

Jutustamisoskuse arendamine on võimalik mitmel erineval viisil ja see läbib mitmeid arenguetappe (Heilmann *et al.*, 2010). Täiskasvanu roll on oluline, kuna lapsele lugude ettelugemine ja nende arutamine aitavad mõista jutustamise struktuuri ja rikastavad lapse keelelist repertuaari (Moreno, 2015). Kivi ja Sarapuu (2005) märgivad, et lisaks tuleks lapsi julgustada rääkima oma kogemustest ja pakkuda erinevaid viise jutustamisoskuse arendamiseks, nagu pildi järgi jutustamine või ümberjutustamine.

Jutustamisoskuse tähtsus ulatub kaugemale kui lihtsalt kõnelemine. See aitab lastel osaleda vestlustes, väljendada oma seisukohti ning arendada vestlus- ja argumenteerimisoskust (Hallap & Padrik, 2008). Seega on jutustamisoskus mitmekülgne oskus, mis toetab lapse üldist arengut ja õpiedukust nii lasteaias kui ka koolis. Kuna teabe esitamine mitmete kanalite kaudu toetab sõnavara ja mälu (Wong & Samudra, 2021), mis on jutustamisoskuse eeldused, peaks loo dramatiseerimine jutustamisoskust toetama.

Dramatiseeringu mõju laste jutustamisoskuse arengule

Dramatiseering on oluline õppemeetod, mida saab kasutada ümberjutustamise protsessis. See meetod seisneb jutustava teksti ümbertöötlemises näidendiks, mis võimaldab lastel aktiivselt kaasata fantaasiat ning kehastuda erinevateks tegelasteks (Catterall, 2007). Lasteaialaste mõtlemine on sageli seotud muinasjuttude ja muude maagiliste tegelastega, mistõttu võimaldab dramatiseering lastel kogeda erinevaid olukordi ning väljendada oma tundeid ja mõtteid näitemängu kaudu.

Kivi ja Sarapuu (2005) rõhutavad, et lisaks lugude ettelugemisele peaks õpetaja kasutama erinevaid hääletoone, et aidata lapsel paremini mõista jutu sisu. See seostub dramatiseeringu kasuga, mille kaudu arenevad lastel mitmed olulised oskused, nagu tunnete väljendamine, eneseareng ja kujutlusvõime (Catterall, 2007). Dramatiseering aitab lastel arendada emotsionaalset seisundit ja tajumist, selgitades nende isiklike tundeid ja arusaamu tegelasrollidest (Meng *et al.*, 2022). Selline lähenemine võimaldab õpetajatel kasutada lugusid mitmete erinevate oskuste arendamiseks erinevas eas lastel.

Ümberjutustamine toetab jutustamisoskuse arengut, võimaldades lapsel väljendada end vabalt, ilma et peaks jutu sisu sõna-sõnalt kordama (Kivi & Sarapuu, 2005). Ümberjutustamise eesmärk on taastada teksti põhisisu, väljendades seda oma sõnadega ning näidates oskust vormistada jutt keeleliselt korrektselt (Karlep & Krull 2003). Ümberjutustamine mängib olulist rolli, kuna see sõltub kuuldud teksti põhjal mälus säilitatud infost, millest omakorda sõltub edasi antava jutu mõte.

Bakalaureusetöö eesmärk on testrühma jutustusi võrreldes välja selgitada, kas ja kuidas mõjutab dramatiseeringute kasutamine laste jutustamisoskuse arengut. Autorile teadaolevalt ei ole sarnaseid uuringuid Eestis tehtud, kuigi teoreetilistes allikates on sellest juttu. Eesmärgist lähtuvalt püstitati järgmised uurimisküsimused:

1. Kas testrühma laste jutustatud lugudes on kahe etapi vahel dramatiseeringute järel toimunud muutusi?
2. Millised muutused on toimunud sõnavaras, lausestuses, sidususes, loo ülesehituses?
3. Millised erinevusi on eri vanuserühmas laste jutustamisoskuse arengus märgata?

METOODIKA

Valim

Et uurida muutusi sõnavaras, lausestuses, sidususes ja loo ülesehituses, kasutati testrühma ja vaatlust (Kalmus *et al.*, 2015), mis oli kohandatud vastavalt töö eesmärkidele ning mida täiendati audiosalvestustega. Testrühma valiti ühe Pärnumaa lasteaia 12 last vanuses 3–6 aastat ning selle läbiviimiseks valiti üks Pärnumaa lasteaed. Valim moodustati mugavusvalimina, võttes arvesse sobivaid tingimusi ja testrühma kättesaadavust, kus uuritavad valitakse lihtsuse ja kättesaadavuse alusel, mitte juhuslikul (Rämmer, 2014). Laste osalemiseks uuringus saadi nende vanematelt kirjalik luba, kus selgitati uuringu eesmärke ning kinnitati, et kogutud andmed säilitatakse konfidentsiaalselt ning lapse pärisnime uuringus ei avaldata (Lisa 1).

Andmekogumine

Uuringusse kaasati testrühm, mis koosnes 12 lapsest, kes ei osalenud dramatiseeringus, vaid täitsid kuulaja rolli. Uuringu käigus luges õpetaja lastele ette muinasjuttu (Lisa 2). Testrühma kuuluvatel lastel paluti seejärel jutustada kuuldud muinasjutt, need jutustused salvestati. Audiosalvestuste kasutamine on otstarbekas, eriti kui lapse kõne nõuab põhjalikumat analüüsi. See võimaldab täiendada traditsioonilist vaatlust, keskendudes lapse käitumise kirjeldavale jälgimisele, laste omavahelisele suhtlusele, kõne ja keele arengule ning lugemis- ja mõtlemisoskuste jälgimisele (Martin, 2004). Laste jutustuste salvestused kustutatakse pärast töö kaitsmist.

Seejärel esitasid testrühmas mitteosalenud lapsed kuuldud muinasjuttu dramatiseeringu teel. Pärast dramatiseeringut jutustasid testrühma lapsed sama loo uuesti ja

jutustus salvestati taas. Selle metoodika abil oli võimalik saada mitmekülgne ülevaade laste reaktsioonidest ja jutustamisoskusest.

Andmeanalüüs

Lindistused transkribeeriti, seejärel võrreldi iga lapse kahte jutustust ning tehti järeldused, kas testrühma laste jutustatud lugudes oli kahe etapi vahel dramatiseeringute järel toimunud muutusi. Lisaks analüüsiti kvalitatiivselt transkriptsioonide sisu: kas ja millised muutused olid toimunud sõnavaras, lausestuses, sidususes ja loo ülesehituses. Et töö usaldusväärust tõsta, toimus esimeste salvestiste analüüs koos juhendajaga. Analüüsides teksti erinevaid aspekte, pöörati tähelepanu sõnavara mitmekesisusele, lausestusele ja sidususele. Sõnavara osas keskenduti mitmekesisusele: uuriti, kui rikkalikult oli kasutatud erinevaid sõnu ja kas kahe jutustuse vahel oli lisandunud sünonüüme või ümberütlemisi. Lausestuse analüüs hõlmas lause pikkust ja keerukust. Sidususe osas käsitleti jutustamist loogilises järjestuses, pöörates erilist tähelepanu sellele, kuidas lugu algas, arenes ja lõppes. Samuti võrreldi, kuidas erinevad osad olid omavahel seotud, jälgides üleminekuid ja nende suhet kogu jutustusega. Lisaks uuriti, kas ja millised erinevusi oli eri vanuserühma laste jutustamisoskuse arengus märgata. Laste jutustuste salvestused on autori valduses ja need kustutatakse pärast töö kaitsmist.

TULEMUSED

Lõputöö eesmärk oli välja selgitada, kas ja kuidas toetab dramatiseerimine 3-6aastaste lasteaialaste jutustamisoskuse arengut. Uuringus osales 12 last vanuses 3 kuni 6 aastat, jaotudes järgmiselt:

4 last olid 3-aastased, neist 3 olid tüdrukud ja 1 oli poiss;

2 last olid 4-aastased, üks tüdruk ja üks poiss;

3 last olid 5-aastased, kõik poisid;

2 last olid 6-aastased, mõlemad tüdrukud.

Selles peatükis tuuakse välja uurimistulemused uurimisküsimuste kaupa. Laste tekstist toodud näited on esitatud kaldkirjas. Laste konfidentsiaalsuse tagamiseks ja lapse pärisnime avaldamata jätmiseks kodeeriti lapsed uuringus järgmiselt: 1.3.P ehk järjekorranumber, vanus ja sugu.

Esimese uurimisküsimusega sooviti teada saada, kas testrühma laste jutustatud lugudes on kahe etapi vahel dramatiseeringute järel toimunud muutusi. Toimunud või toimumata muutused on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Testrühma laste koodid ja kahe etapi vahel märgatud muutused

- 1.3.P Esimese jutustuse puhul oli lapsel keeruline järgida sündmuste selget järjestust. Ta mainis, et kaks kinnast olid kadunud, kuid ei suutnud kirjeldada kindas toimuvat. Lapse vastused olid lünklikud. Teises jutustuses suutis ta mainida erinevaid loomi, nagu karu, hunt, jänes, hiir, sipelgas ja kana, kuid ei suutnud täpselt selgitada nende tegevust kindas.
- 2.3.T Esimeses jutustuses oli lapsel rohkem aktiivsust, sealhulgas sagedased noogutamised ja vastused küsimustele. Teises jutustuses laps vaikis ja ei soovinud jutustamisest osa võtta, mistõttu jutustust ei arenenud.
- 3.3.T Esimene jutustus oli ebaselgem ja keskendus peamiselt taadi kindale, loomadele ja kinda katkiminekule, samas kui teises jutustuses oli lapsel parem ülevaade sündmuste kulgemisest, loetledes järjestikku loomi.
- 4.3.T Laps keskendus samadele teemadele, näiteks taadi „kinnasele“ ja tantsimisele, ning kasutas korduvaid fraase, nagu „*ma ei tea*“, ning raputas pead. Kuigi mõlemas jutustuses olid teemad sarnased, oli teises jutustuses vähem detaile ja sõnavara oli kitsam. Teises jutustuses piirdus laps ainult lausega: „*Taadil kukkus kinnas maha. Ja läks üks kinnas katki. Ja hakkasid tantsu lööma*“.
- 5.4.P Esimeses jutustuses keskendus laps peamiselt taadi kindale ja erinevatele loomadele, nagu kärbes, hunt, jänes, karu ja kana, kes tahtsid kindasse püüda. Teises jutustuses jälgis kindas toimunud sündmuse järjestikusest. Ta suutis kirjeldada iga looma tegevust kindas, alates kärbest kuni kukeni, kes kõik kindas möllasid.
- 6.4.T Jutustuste pikkus ja sisu olid mõlemal päeval sarnased. Lapse jutustamisstiil jäi samaks, kuid teises jutustuses mainiti lisaks jänesele, kärbsele, hiirele, karule ja hundile ka kukke.
- 7.4.P Jutustuse sisu oli mõlemas jutustuses sama ja jutustamise pikkuses või lisandunud sõnavaras ei olnud märkimisväärseid muutusi.
- 8.5.P Esimeses jutustuses keskendus laps peamiselt algusosale ja ei suutnud pikemat jutustust esitada. Teises jutustuses suutis laps aga selgitada, kuidas kinnas katki läks, ning esitas rohkem detaile, sealhulgas põhjuse, miks loomad laiali hüppasid: nad

kartsid kukke.

9.5.P Esimeses jutustuses keskendus peamiselt loo algusele, rääkides karu, hunti ja kukke puudutavatest sündmustest, kes kõik tahtsid kindasse pugeda. Samuti märkis laps, et kinnas läks katki. Teises jutustuses aga esitas laps sündmustest põhjalikuma ülevaate, selgitades, et kinnas purunes liigse loomade arvu tõttu. Ta rääkis hiirest ja karust, kes soovisid kindlasse pugeda, ning loomade tantsust enne kinda purunemist

10.5.P Teine jutustus sisaldas rohkem üksikasju, näiteks täpsemat loomade loetelu (hiir, kärbes, karu, hunt, kukk) ja selgitusi, kuidas kinnas katki läks.

Üldiselt jäi lapse jutustamisstiil ja sisu samaks mõlemal päeval, kuid teisel jutustusel lisandus rohkem üksikasju.

11.6.T Jutustuste kestus, sisu ja korduvad teemad olid mõlemal päeval sarnased. Laps jutustas järjekindlalt ja mõlemal päeval kattus jutustamise sisu. Teine jutustus sisaldas rohkem detaile, jälgides algupärast järjekorda ja mainides kõiki tegelasi. Ta kirjeldas ka, kuidas iga tegelane küsis, kes kindas on.

12.6.T Esimeses jutustuses keskendus laps peamiselt taadi kindale ja loomi puudutavatele sündmustele detailid jäid pinnapealseks. Teises jutustuses oli laps detailsem, suutes kirjeldada loomi kindas ja nende tegevusi, lisades taadi kinda parandamise ja marjade korjamise jutustusse.

Märkused: *Kood (1.3.P ehk järjekorranumber, vanus, sugu)

Tabeli 1 põhjal võib kokkuvõtlikult öelda, et kogu testrühma laste jutustamisoskuses oli kahe etapi vahel dramatiseeringu kasutamise tulemusel toimunud väheseid muutusi. Esimeses jutustuses olid laste vastused sageli ebaselged ja keskendusid peamiselt kindale ja loomadele, kes sinna pugesisid, kuid puudusid põhjalikumad detailid sündmuste kulgemise kohta. Teises jutustuses olid vastused pisut selgemad ning lapsed suutsid kirjeldada loomade tegevusi kindas ja nende mõju kindale. Kuigi lapsed esitasid teises jutustuses detailsemaid ülevaateid, ei olnud need siiski alati järjepidevad ega struktureeritud. Kokkuvõttes olid muudatused pigem väikesed ning jutustamisoskuses olulist paranemist ei ilmnenud.

Teise uurimisküsimusega sooviti teada saada, millised muutused on toimunud sõnavaras, lausestuses, sidususes, loo ülesehituses. Sellest annab ülevaate tabel 2.

Tabel 2. Testrühma laste koodid ja muutused sõnavaras, lausestuses, sidususes, loo ülesehituses

- 1.3.P Esimeses jutustuses oli lapse sõnavara lihtsam, kasutades sõnu nagu *ma ei tea* ja *tantsisid*. Lauseehitus oli katkendlik, vastused olid lühikesed. Teises jutustuses oli sõnavara veidi mitmekesisem ja laiendatud, lisades erinevate loomade (karu, hunt, jänes, hiir, sipelgas) nimetusi. Laused olid rohkem seotud ja lapse vastused olid pikemad ja täpsemad. Kuigi jutustus oli veidi detailsem, jäi lapse vastustes endiselt puudu selgus ja struktuur.
- 2.3.T Esimeses jutustuses osales laps aktiivselt vestluses, kasutades lihtsat sõnavara ja vastates küsimustele lühidalt. Ta suutis looma nimetada ja mõnikord noogutas vastuse kinnituseks. Teises jutustuses ei vastanud laps küsimustele ja ei tundunud olevat valmis rääkima.
- 3.3.T Esimeses jutustuses oli lapse sõnavara lihtsam ja laused lühemad ning vähem keerulised. Laps vastas sageli ühe- või kahesõnaliste vastustega. Teises jutustuses oli lapse sõnavara mitmekesisem ja sisaldas rohkem erinevaid loomade nimetusi, nagu *kärbes* ja *jänes*. Laused olid pikemad ja laps suutis jutustust veidi rohkem arendada, lisades mõnevõrra rohkem üksikasju. Sidusus oli parem ja jutustuse ülesehitus arenenum.
- 4.3.T Esimeses jutustuses oli lapse sõnavara rikkam, kuna ta nimetas loomi konkreetsete nimetustega (kärbes, hiir, jänes, hunt, karu) ning kirjeldas nende tegevusi. Laps vastas küsimustele sõnadega, kuid lausete sidusus oli siiski piiratud. Teises jutustuses näitas laps vähem initsiatiivi jutustamiseks ja ei mäletanud detailseid vastuseid küsimustele. Tema vastused olid lühemad ning sisaldasid vähem üksikasju ja detaile. Sidusus oli madalam ja loo ülesehitus ei olnud nii selge kui esimeses jutustuses.
- 5.4.P Esimeses jutustuses oli lapse sõnavara lihtsam ja laused lühemad, keskendudes loomade tegevusele kindas. Sidusus oli piiratud ja jutustus lihtne. Teises jutustuses oli sõnavara mitmekesisem ja detailsem, lisades näiteks dialooge loomade vahel. Lauseehitus oli keerukam ja sidusam. Lapse vastused olid veidi pikemad ja detailsed, mis andis jutustamisele rohkem sügavust ja sidusust.
- 6.4.T Esimeses jutustuses oli sõnavara ja lausestus lihtsam ning katkendlikum ning lauseehitus oli vähem sidus. Teises jutustuses oli lapse sõnavara mitmekesisem ning ta suutis kindas olevaid loomi täpsemalt nimetada. Laused olid selgemad ja sidusamalt esitatud, loo ülesehitus oli samuti loogilisem.
- 7.4.P Teises jutustuses oli lapse sõnavara mitmekesisem, sisaldades rohkem täpsemaid nimetusi loomade kohta, nagu *karu*. Lauseehitus oli sujuvam, kasutades vähem täite- ja

korduvaid sõnu. Jutustuse struktuur ja sidusus olid paremad, laps suutis paremini vastata küsimustele ja lugu edasi arendada.

8.5.P Esimese jutustuse sõnavara oli veidi lühem ja lihtsam, keskendudes peamiselt algusele ja sellele, kuidas kinnas katki läks. Lauseehitus oli lühike ja struktuur vähem sidus. Teises jutustuses oli rohkem detailsust ja lapse vastused olid mõnevõrra pikemad ja põhjalikumad, näiteks selgitades, kuidas loomad laiali hüppasid ja miks nad kartsid kukke. Jutustuste sidusus oli mõnevõrra parem teises jutustuses.

9.5.P Esimeses jutustuses oli lapse sõnavara ja laused lihtsamad, kuid veidi hajutatud, keskendudes loomade tegevustele kindas. Sidusus ja ülesehitus olid veidi ebaselged. Teises jutustuses oli lapse sõnavara veidi laiem ja laps suutis esitada rohkem üksikasju, näiteks loomade tegevused kindas. Laps suutis rohkem detailidesse süveneda, kuid suurt muutust loo ülesehituses ei olnud.

10.5.P Esimeses jutustuses oli lapse sõnavara lihtsam, keskendudes põhilistele loomade nimetustele ja kinda (*kinnase*) katkiminekule. Laused olid lühemad ja struktuuriliselt lihtsamad. Teises jutustuses oli lapse sõnavara mitmekesisem, lisades täpsemaid loomade nimetusi nagu *kukk*. Laused olid keerukamad, kasutades väljendeid nagu *läks lõhki*. Jutustuse struktuur oli sidusam, lapse vastused olid pikemad ja loo ülesehitus detailsem.

11.6.T Esimeses jutustuses oli lapse sõnavara lihtsam ja keskendus loomade liikumisele kindas. Laused olid lühemad ja lihtsamad. Teises jutustuses oli lapse sõnavara mitmekesisem, sisaldades detailseid vestlusi ja erinevate loomade tegevusi. Laused olid pikemad ja jutustus sidusam.

12.6.T Teises jutustuses oli lapse sõnavara mitmekesisem, sisaldades rohkem täpseid detaile ja sõnu nagu *mustsõstrad* ja *pannkookidega*. Lausestus oli pikem ja keerukam, lugu oli põhjalikum ja sisaldas rohkem loogilist seost erinevate sündmuste vahel. Laps suutis jutustust laiendada, lisades taadi tegevusi ja marjade korjamist.

Märkused: *Kood (1.3.P ehk järjekorranumber, vanus, sugu)

Teise uurimisküsimuse kokkuvõtteks võib öelda, et laste sõnavara ja jutustamisoskus näitasid teatud arengut kahe etapi vahel. Teises jutustuses oli laste sõnavara mitmekesisem ja detailsem, sisaldades erinevate loomade nimetusi ning täpsemat kirjeldust nende tegevustest. Laused olid pikemad, keerukamad ja sidusamad. Mõnel juhul oli teises jutustuses parem sidusus ja ülesehitus ning laps suutis lugu rohkem arendada ja detailsemalt selgitada. Samas,

mõnes olukorras jäid muutused väheseks ning lapse vastused olid endiselt lünklikud, mitte järjepidevad. Kokkuvõttes oli teistes jutustustes märgata mõningat paranemist sõnavaras, lausestuses, sidususes ja loo ülesehituses, kuid need muutused olid erineva ulatusega.

Kolmanda uurimisküsimusega sooviti teada saada, millised erinevusi on eri vanuserühmas laste jutustamisoscuse arengus märgata.

Eri vanuserühmade laste jutustamisoscuse arengus võib märgata järgmisi erinevusi: Kolmeaastaste vanuserühma lapsed näitavad varieeruvust oma jutustamisoscuses. Mõnedel lastel on suurem sõnavara ja nad suudavad jutustust veidi arendada, lisades rohkem detailseid sõnu ja lauseid. Teistel lastel puudub valmisolek jutustamiseks ja nad võivad teises jutustuses vähem osaleda. Lapse aktiivsus ja valmisolek jutustamiseks võivad oluliselt erineda.

Nelja-aastased lapsed näitavad mõningaid märgatavaid edusamme. Nad suudavad paremini siduda jutustust ja lisada detailsemat sisu. Teises jutustuses on neil rohkem detailsust ja keerukamaid lauseid, mis näitab jutustamisoscuse arengut võrreldes esialgse jutustusega.

Viieaastased lapsed näitavad üldiselt stabiilset jutustamisoscuse arengut. Nende sõnavara ja vastused on sageli pikemad ja põhjalikumad, lisades detailsemaid selgitusi ja jutustuse osi. Samuti on näha mõningast arengut loo sidususes, kuid kokkuvõttes jääb nende jutustamisoscus stabiilseks.

Vanimad lapsed (6-aastased) näitavad jutustamisoscuses kõige rohkem arengut. Nende sõnavara on mitmekesisem ja nende laused on pikemad ning keerukamad. Nad suudavad lisada rohkem detaile ja keerulisemaid loogilisi seoseid sündmuste vahel. Nende jutustused on põhjalikumad ja sidusamad.

Üldiselt näitab jutustamisoscuse areng dramatiseeringu mõjul vanuse kasvades märgatavat paranemist. Vanemad lapsed suudavad jutustusi mitmekesistada, detailsemaks ja sidusamaks muuta, samas kui nooremad lapsed kipuvad rohkem keskenduma lihtsamatele jutustamisviisidele ja sõnavarale.

ARUTELU

Dramatiseeringute kasutamine laste jutustamisoscuse arengu soodustamise meetodina on huvipakkuv ja seni vähe uuritud valdkond. Bakalaureusetöö eesmärk oli uurida dramatiseeringute mõju erinevas vanuses laste jutustamisoscuse arengule. Kuna selles valdkonnas puuduvad varasemad uuringud, oli uurimisvaldkond avastamata ja vajab tähelepanu. Zanchi ja Zampini (2020) uuringud näitavad, et laste jutustamisoscused

paranevad järk-järgult koos vanusega ning see areng on seotud nii kognitiivsete kui ka keeleliste oskustega. See teave võib aidata haridustöötajatel ja õpetajatel suunata laste jutustamisoskuse arendamist, et saavutada tõhusamaid õpitulemusi.

Analüüside põhjal ilmnes, et dramatiseeringute mõju laste jutustamisoskusele varieerus sõltuvalt individuaalsetest oskustest ja vanusest.

Kokkuvõttes oli dramatiseeringute mõju laste jutustamisoskusele soodne, kuid see võis varieeruda sõltuvalt lapse individuaalsest reaktsioonist dramatiseeringutele. Enamikul lastel aitas dramatiseering parandada jutustamisoskust, suurendades sõnavara mitmekesisust, keerukate lausete kasutamist ja detailide lisamist jutustusse. Seega on õpetajapoolne toetus oluline mitte ainult lapse eneseväljenduse ja julguse seisukohast, vaid ka nende keeleliste oskuste mitmekülgsaks arenguks (Lerikkanen, 2007).

Tulemused viitavad laste jutustamisoskuse loomulikule arengule, kus vanemad lapsed suudavad paremini väljendada oma mõtteid ning luua sidusamaid ja detailirohkemaid lugusid. See on kooskõlas Puidet' (2008) ja Pinto jt (2018) uurimustega, mis rõhutavad jutustamisoskuse olulisust kooliedu saavutamisel. Lisaks on jutustamisoskuse arendamine oluline nii lugemisoskuse kui ka kirjutamisoskuse kujundamisel, nagu kinnitavad Maureen jt (2018) ja Vandewalle jt (2012).

Jutustamisoskuse tähtsus ulatub kaugemale kõnelemisest, toetades laste osalemist vestlustes, seisukohtade väljendamist ning vestlus- ja argumenteerimisoskuste arendamist (Hallap & Padrik, 2008). Seega on jutustamisoskus mitmekülgne oskus, mis aitab kaasa lapse üldisele arengule ja õpiedukusele nii lasteaias kui ka koolis. Kuna mitmesuguste kanalite kaudu teabe esitamine toetab sõnavara ja mälu (Wong & Samudra, 2021), mis on jutustamisoskuse eelduseks, võiks loo dramatiseerimine seda oskust veelgi toetada.

Selle uurimustöö tulemuste üldistamine on keeruline, kuna uuringu ulatus oli piiratud. Meetodit rakendati ainult ühes lasteaias ning kaasati vaid selle lasteaia õpilased. Lisaks oli uurimisperiod lühike. Seega ei saa öelda, et saadud tulemused oleksid üldistatavad kui efektiivsed tööriistad teistele lasteaia õpetajatele. Siiski oli uurimuse läbiviija huvitav kogeda laste jutustusi ning analüüsida nende kogemusi.

Üks oluline piirang võib olla see, et uuringu läbiviija oli lastele võõras, mis võis mõjutada nende julgust jutustada ning seeläbi tulemusi mõjutada. Tulevikus soovib autor kasutada laiemat valimit ning pikemat perioodi, et saada mitmekesisemaid andmeid ja usaldusväärsemaid tulemusi. Pikem ajaperiood võimaldaks jälgida jutustamisoskuse arengut põhjalikumalt ja anda kindlamaid järeldusi dramatiseeringute mõjust. Üks võimalus on uurida ka sellist testrühma, kes ise dramatiseeringus osalevad. Lisaks tuleks kaaluda tuttavate

täiskasvanute kaasamist jutustamise protsessi, et lastele oleks mugavam ja julgem oma jutustust jagada. Siiski andsid tulemused tunnistust dramatiseeringute potentsiaalset laste jutustamisoskuse arendamisel. Töö näitas, et dramatiseeringud võivad mõjuda positiivselt laste sõnavarale, lausestusele ja jutustamise täpsusele. Dramatiseeringute kasutamist võib soovitada lasteaiaõpetajatele, kes soovivad tõhusamalt toetada laste jutustamisoskuse arengut.

Tänuõnad

Töö autor tänab lapsi, kes olid nõus uuringus osalema ning jutustasid toremaid jutte. Samuti tänab autor juhendajat Ilona Võiku, kes oli alati toeks.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Nimi: Siret Lehtmaa

Kuupäev: 12.05.2024

/allkirjastatud digitaalselt/

KASUTATUD KIRJANDUS:

- Blum-Kulka, S., & Snow, C. E. (Eds.). (2002). *Talking to adults: The contribution of multiparty discourse to language acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Catterall, J. S. (2007). Enhancing peer conflict resolution skills through drama: *an experimental study*. *Research in Drama Education* 12(2), 163–178.
- Hallap, M., & Padrik, M. (2008). *Lapse kõne arendamine*. TÜ Kirjastus.
- Heilmann, J., Miller, Jon F., & Nockerts, A. (2010). Sensitivity of narrative organization measures using narrative retells produced by young school-age children. *Language Testing*, 27, 4, 603–626.
- Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*.
<http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys/>.
- Karlep, K. (2003). *Lugema ja kirjutama õpetamise metoodika kolme välteteooria valguses*. TÜ Kirjastus.
- Karlep, K., & Krull, E. (2003), *Haridus kõigile*, 219–245. TÜ Kirjastus.
- Kerry-Moran, K. J., & Aerila, J.-A. (2019). Introduction: The Strength of Stories. In K. J. Kerry-Moran & J.-A. Aerila (Eds.), *Story in Children's Lives: Contributions of the Narrative Mode to Early Childhood Development, Literacy, and Learning* (1sted., pp. 1–8). Springer Nature Switzerland AG.
- Kivi, L., & Sarapuu, H. (2005). *Keel ja kõne*. Henno, K. (Toim), Laps ja lasteaed. Atlex.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008). *Riigi Teataja I*, 2008, 23, 152.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917>.
- Leinonen, E., Letts, C., & Smith, B. R (2000). *Children's pragmatic communication difficulties*. London: Whurr Publishers.
- Lerikkanen, M. (2007). *Lugema õppimine ja õpetamine*. TÜ Kirjastus.
- Martin, S. (2004). Take A Look. *Observation and Portfolio Assessment in Early Childhood*. Third Edition. Pearson Education Canada.
- Maureen, I. Y., van der Meij, H., & de Jong, T. (2018). Supporting Literacy and Digital Literacy Development in Early Childhood Education Using Storytelling Activities. *International Journal of Early Childhood*, 50(3), 371–389.
- Meng, X., Fleeer, M., Li, L., & Hammer, M. (2022). A cultural–historical study of the

- development of emotion regulation through collective play in an institutional care setting in China. *Learning, Culture and Social Interaction*, 32, 100590–100600.
<https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2021.100590>
- Moreno, M. A. (2015). Reading to Preschool Children. *JAMA Pediatrics*, 169(11), 1076.
- Mäkinen, L., Loukusa, S., Nieminen, L., Leinonen, E., & Kunnari, S. (2013). *The development of narrative productivity, syntactic complexity, referential cohesion and event content in four- to eight-year-old Finnish children. First language*, 34(1), 24–42.
- Nami, F., & Asadnia, F. (2021) *Exploring the effect of EFL students' self-made digital stories on their vocabulary learning.* <https://doi.org/10.1016/j.system.2023.103205>
- Nugin, K. (2007). *3–6-aastaste laste intellektuaalne areng erinevates kasvukeskkondades WPPSI-R testi alusel.* TLÜ Kirjastus.
- Pinto, G., Tarchi, C., & Accorti Gamannossi, B. (2018). Kindergarteners' Narrative Competence Across Tasks and Time. *The Journal of Genetic Psychology*, 179(3), 143–155.
- Puidet, T. (2008). *Sidusa kõne areng.* Haridus(1-2), 21–23.
- Rämmer, A. (2014). Valimi moodustamine
Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <https://samm.ut.ee/valimid/>.
- Santrock, J. 2007. *Children.* McGraw-Hill Companies, Incorporated.
<https://books.google.ee/books?id=YTLhGgAACAAJ>.
- Sinkkonen, J. (2007). *Kasvamine poisina.* Tallinn: Varrak.
- Talviste, K. (2015). *Lähem kooli! Lapse kooliks ettevalmistamise harjutused ja tarkused.* Tallinn: Kirjastus Pegasus.
- Vandewalle, E., Boets, B., Boons, T., Ghesquièreb, P., & Zinkae, I. (2012). Oral language and narrative skills in children with specific language impairment with and without literacy delay: A three-year longitudinal study. *Research in Developmental Disabilities*, 33(6), 1857–1870.
- Webb, S., Uchihara T., Yanagisawa A. (2023) How effective is second language incidental vocabulary learning? A meta-analysis. *Language Teaching*. 2023;56(2):161-180.
doi:10.1017/S0261444822000507
- Wong, K. M., & Samudra, P. G. (2021). L2 vocabulary learning from educational media: Extending dual-coding theory to dual-language learners. *Computer Assisted Language Learning*, 34(8), 1182–1204.
- Zanchi, P., & Zampini, L. (2020). The narrative competence task. *European Journal of Psychological Assessment*.

LISAD

LISA 1. Lapsevanema nõusolekuleht

Lugupeetud lapsevanem

Olen Tartu Ülikooli kolmanda kursuse tudeng Siret Lehtmaa. Koostan lõputööd teemal “Lasteaialaste jutustamisoskuse arendamine dramatiseeringute kaudu ühe Pärnumaa lasteaia näitel“. Lõputöö raames soovin läbi viia jutustuse salvestuse Teie lapsega. Palun luba Teie lapse jutu salvestamiseks. Salvestan jutu telefoni rakendusega *Voice Recorder*.

Kinnitan, et salvestisi kasutan ainult enda bakalaureusetöö tarbeks ja seda kuskil avalikult ei levita. Peale jutu salvestust viiakse salvestis kirjalikule kujule. Andmete kogumise järel andmed anonüümistatakse. Isikuandmed kustutatakse, salvestis ei võimalda seostamist lapse isikuga.

Enne salvestamise algust tutvustatakse salvestamise eesmärki ka Teie lapsele. Samuti küsitakse tema nõusolekut osalemiseks ja jutu salvestamiseks. Teil ja Teie lapsel on igal ajal võimalik uuringust loobuda või katkestada uuringus osalemine.

Lugupidamisega Siret Lehtmaa

Siret.lehtmaa@gmail.com

Nõusolek alaealise jutu salvestamiseks bakalaureusetöö jaoks andmete kogumise eesmärgil

Mina, ...

(seadusliku esindaja nimi),

.....

(lapse nimi ja vanus)

seadusliku esindajana annan käesolevaga nõusoleku lapse isikuandmete töötlemiseks.

.....

.....

Allkiri

kuupäev

LISA 2. Muinasjutt “Vanataadi kinnas”

Muinasjutt “Vanataadi kinnas” (Müürsepp, 2022)

Taat oli metsas.

Tal kukkus kinnas maha.

Kärbes nägi kinnast.

Kärbsel oli külm.

Ta puges kindasse ja hakkas rõõmu pärast tantsu lööma.

Hiir jooksis ligi ja küsis:

“Kes siin möllab?”

“Mina, kärbes!”

“Mina olen hiir. Võta mind ka sooja.”

Hiir puges kindasse.

Nad hakkasid kahekesi tantsu lööma.

Jänes jooksis ligi ja küsis:

“Kes siin möllab?”

“Mina, kärbes!”

“Mina, hiir!”

“Mina olen jänes. Võtke mind ka sooja!”

Jänes puges kindasse ja kukkus koos kärbse ja hiirega tantsu vihtuma.

Hunt jooksis ligi ja küsis:

“Kes siin möllab?”

“Mina, kärbes!”

“Mina, hiir!”

“Mina, jänes!”

“Mina olen hunt, võtke mind ka sooja!”

Ka hunt puges kindasse ja lõi tantsu lahti.

Karu juhtus mööda kõndima.

Tal oli külm.

Ta nägi imelikku kinnast.

See hüppas ja kargas.

Karu küsis: “Kes siin möllab?”

“Mina, kärbes!”

“Mina, hiir!”

“Mina, jänes!”

“Mina, hunt!”

“Mina olen karu. Võtke mind ka sooja!”

Karu puged kindasse.

Nüüd tantsisid nad juba viiekesi.

Äkki kires külas kukk.

Loomad ehmusid ja hüppasid igasse külge laiali.

Kinnas läks puruks.

Taadile jäigi ainult üks kinnas.

Väljavõte transkriptsioonist

<u>21.03.2024</u>	<u>27.03.2024</u>
<p>M: Jah, möllasid, õige. Ja mis siis sai?</p> <p>- Eee, ja siis ee tuli kana</p> <p>M: Mhm</p> <p>- Ja siis oli kõik</p> <p>M: oli kõik? Mis kindaga juhtus?</p> <p>- Läksid katki</p> <p>M: Jah, täitsa õige. Väga tubli oled. Väga tubli</p> <p>- Teine kinnast ei olnudki</p> <p>M: Ja, ei olnudki temal, jah</p>	<p>M: Jah, õige. Kas sa tahad veel midagi lisada?</p> <p>- Ei tea</p> <p>M: Mis sa veel tahad öelda mulle.</p> <p>- Ei tea</p> <p>M: Sa ei tea? Sa oled väga tubli.</p> <p>Aitäh sulle</p>
<p>M: Mis sulle meelde jäi?</p> <p>- See leht läks niimoodi siia peale.</p> <p>M: las ta olla, see leht. Mis sulle meelde jäi?</p> <p>- et, eee nad eee...eeee , läks karu sinna kindasse.</p> <p>M: mhm</p> <p>- Taadil kukkus kinnas maha</p> <p>M: mhm</p> <p>- Ja siis läks kindlas puru.</p>	<p>- Taadil kadus kinnas ära.</p> <p>Need loomad läksid sinna sisse.</p> <p>M: Mis loomad sinna sisse läksid?</p> <p>- Jänes, kärbes, hiir, karu, hunt.</p> <p>M: Ja mis siis juhtus?</p> <p>- Siis kinnas läks katki ja kukk oli külas.</p> <p>M: Kukk oli külas? Mis kukk tegi?</p> <p>- Kikerikii.</p> <p>M: Ja mis loomadega siis juhtus?</p>

<p>M: Mis sul meelde jäi?</p> <p>- Taadi kadus üks kinnas ära. Siis hiir puges sinna peit...sooja. Siis tuli jänes. Puges sooja. Siis tuli hunt ja küsis, kes on? Meie. Ta puges ka sinna. Ja siis tuli karu ja küsis, kes seal on? Meie. Ja ta puges ka sinna sooja ja siis tuli papagoi, kes ka küsis kes seal on? Ja puges ka sinna sisse.</p> <p>M: Ja mis siis juhtus?</p> <p>- Ja need hakkasid viiekesti tantsima.</p> <p>M: Mh</p> <p>- Ja...</p> <p>M: Mis kindaga juhtus?</p> <p>- Läks katki</p> <p>M: Mis kinnas katki läks?</p> <p>- Ehm nii, neid oli palju.</p> <p>M: Just. Väga hästi. Tahad veel midagi lisada?</p>	<p>M: Mis sulle meelde jäi?</p> <p>- eee.. Kärbes. Taadil kadus üks kinnus ära. Siis on kärbes, puges sinna sisse. Siis tuli hiir üles: "Kes seal on?"</p> <p>"Mina, kärbes!" Hiir puges sinna sisse.</p> <p>Siis tuli jänes üles: "Kes seal on?"</p> <p>"Mina, kärbes ja hiir."</p> <p>"Kas te võtate mind ka?" Ja nad võtsid.</p> <p>Seal tuli hunt. Hunt üles: "Kes seal on?"</p> <p>"Mina, kärbes"</p> <p>"Mina, hiir"</p> <p>"Mina, jänes"</p> <p>"Võtke mind ka."</p> <p>Siis tuli karu üles: "Tere. Kes seal on?"</p>
--	--

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Siret Lehtmaa,

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose “Lasteaialaste jutustamisoskuse arendamine dramatiseeringute kaudu ühe Pärnumaa lasteaia näitel”, mille juhendaja on Ilona Võik, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Siret Lehtmaa

/allkirjastatud digitaalselt/

12.05.2024